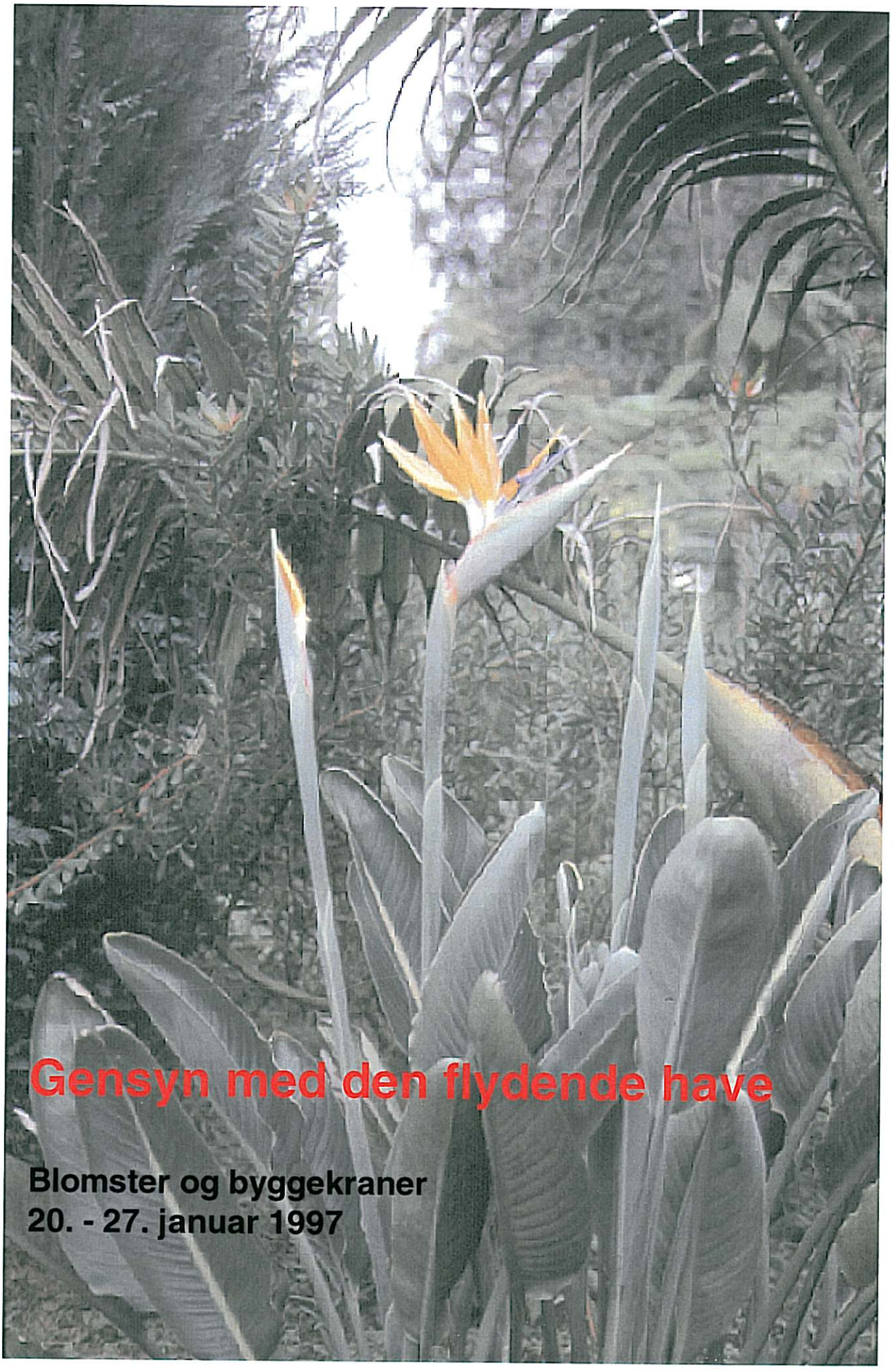

Gensyn med den flydende have

Blomster og byggekraner
20. - 27. januar 1997

AFGANG TIL VARMEN (MANDAG) 4
FØDSELSDAGSLEVADA (TIRSDAG) 6
Camera de Lobos 7
I SNE OG SOL (ONSDAG) 9
Porto de Monitz 11
STRÅTAG OG HAV (TORSDAG) 13
Santana 14
Puerto Cruz 15
Carnical 15
NONNERNE OG SLÆDEFART (FREDAG) 17
Nonnernes dal 17
Monte 18
Camacha 21
BYSEVÆRDIGHEDER (LØRDAG) 21
DE TRE PARKER (SØNDAG) 24
Botanisk have 24
papegøjeparken 24
Orchidéparken 25
AFGANG FRA VARMEN (MANDAG) 25

Afgang til varmen (mandag)

I meget god tid havde Ulla bestemt, at hendes 50-års fødselsdag skulle være et familieanliggende, og at det skulle være en rejse til Madeira med drengene og deres piger.
At John og Solveig havde overvejet en ferie på Madeira - og gerne ville være rejsekammerater - var jo fortræffeligt.

Turen blev bestilt hos Larsen Rejser, som har hoteller i Funchal by, og skulle løbe mandag/mandag.
For os ville det blive et gensyn, idet vi var der på vores første charterrejse i januar 1971.

Efter en vellykket og overraskende surpriseparty lørdag d. 18., hvor der var mødt 36 personer op for at hylde fødselaren, fik vi sendt far og Birger hjem søndag - så vi kunne få pakket.

Der var flere, der havde meldt sig til at transportere os til Kastrup, men da Birger alligevel starter dagen tidligt, turde vi godt aftale, at vi kom fordi kl. 6, for at hente en chauffør.
Turen gik videre til Frederikssundsvej, hvor lejligheden var mørk, og det varede lidt inden Christian meddelte: 2 sekunder. Det varede lidt længere, for vækkeuret havde ikke ringet - og kontrolopkald var blevet afvist aftnen før. Men vi nåede i lufthavnen stort set samtidig med de andre (John & Solveig havde hentet Flemming og Marianne) kl.7 - og så var ferien begyndt: indkøb i taxfree mm.
Vi blev også bedt til 'gate', men det var der nu ingen fidus i, for der var problemer med flyets vandsystem, som først måtte lappes.
Netop som vi troede, at der skulle skiftes fly, fandt de lækagen, men nu manglede vi så to sæt unger, der var gået med Bodil op i apron-tårnet.
Som de allersidste kom vi om bord, men det gjorde nu ikke så meget, da vi sad helt oppe på de forreste sæder. Derefter gik der endnu en stund, før der var 'hul' igennem ned gennem Europa, men ca 10.30 kom vi af sted.

Inspireret af flybladets omtale og annonce for piller kunne Cathrine underholde Marianne og resten af flyet om løsningen på akutte diarhoe-problemer

Efter ca 4 timer og med en flot indflyvning over de færøsk udseende sydlige øer, lander vi i solskin og varme, og Madeiras blomsterflor i form af røde kaktusblomster modtager os.
Lufthavnen er ikke længere en provinslufthavn i ét plan, men har både ankomst og afgangsfaciliteter, og på turen ind til Funchal i bussen kan det konstateres, at man ikke har ligget på den lade side i de forgangne år: der er bygget 'motorveje' broer og tunneller:

Vi bliver sat af uden for en stor skole, og må gå nogle få hundrede meter for at komme til vores hotel ***Carmo*** (***) som ligger i en meget smal, ensrettet gade et par hundrede meter fra centrum, markedet og den gamle by.
Kufferterne er sendt med separat transport, så vi kan starte med at se på værelserne og få en velkomstøl i baren.
Der er en ret stor bar med en lille have, og oppe på 5. sal er der svømmepøl, solpladser mm. Værelserne er af god standard med altan, der vender mod vest med udsigt ind over byen og over mod citadellet.

__Madeira__ er ca 750 km2 (svarende til Falster og Møn til sammen), og der bor ca 350.000 mennesker på øen.

Madeira har sit eget regionale flag, som er båt og gult med et kors (efter Henrik Søfareren) i det gule midterfelt

Ill 1: Morgen ind over Funchal

Da vi har fået kufferterne, er det på tide at rekognoscere for at se, hvor vi egentlig er, og det er rigtignok tæt ved centrum.
Det bliver et gensyn med de mønstrede flisebelægninger i hvidt og sort. Blomsterkonerne sidder der (endda dubleret) i deres folkedragt: rød/gul/blå-stribet nederdel, hvid bluse og rød vest og dertil den karakteristiske kalot. Og vi genfinder vores pensionat - jo, det eksisterer faktisk endnu.

Sulten har grebet folket, og mens vejret skifter til snuskregn, får vi lidt til maven på vejen ned til havnen. Vi får møvet os ind i læ for støvregnen, og det er ikke helt justeret at ølkrusene kommer fra fryseren med det resultatet, at der danner sig små istapper på hanken.
Vi skal også have fundet et regnskabssystem, og efter flere behjertede forsøg, går vi ind for det gode gamle system med en *kitbag*, hvor man spæder til en fælleskasse.

På vej herfra foretager Solveig nærgående studier af stedets lygtepæle, som dog holder til tilnærmelsen. Vi har meldt fra til Larsen´s velkomstarrangement nede ved havnen, men ved at gå langs molen kan vi konstatere at der er mange spiserestauranter og en ny marina. Da vi når frem til *Catarina-parken* med det lille kapel og Columbus, ja da regner det, så vi har behov for paraplyerne.

Derfor bliver tilbageturen også noget fug-

Christoffer Columbus statuen står her med rimelighed, idet han faktisk blev gift med guvernøren datter og bosatte sig på den

tig, selv om man med mellemrum kan finde en port eller en markise. Mod sædvane har regnen tænkt sig at falde i store dråber, så det er bare om at komme hjem...

Vi har fundet en annonce for en restaurant i *Ruade Santa Maria*. Det viser sig at være en gammel gade, hvor man er ved at omlægge belægningen. Der er relativt mørkt her efter kl. 18, regnen falder stille, der dannes små søer - og Marianne har problemer med at holde vandet ude af de højhælede sandaler.
Vi finder ikke den restaurant, vi gik efter - der var langt endnu, så da vi passerer et yderst tilforladelig sted, går vi ind og bliver plantet på 1. sal. I øvrigt med et dansk selskab som eneste andre.
Her er god stemning og både betjening og maden er god.

Aftnen sluttes af på vores værelse til en lille én - og foreløbig planlægning for morgendagen

Fødselsdagslevada (tirsdag)

Tirsdag morgen er festdagen. Der startes med flagsmykket publikum og overdragelse af yderligere gaver fra ungerne, John og Solveig - og en lille æske fra mig. Medbragt hjemmefra var indkomne breve, samt gaven fra Addi og Asger
Vejret er overskyet, og der er en flot, dobbelt regnbue denne morgen.

Der er utroligt meget nybyggeri, hvor de gamle huse, som er bygget af sten med puds erstattes af beton.
Store byggekraner vajer i massevis over hele byen og selv om lørdagen arbejdes der

Morgenmaden er ikke noget et skrive hjem om, men der er en forenklet buffet med flere slags morgenbrød, æg og yoghurt med honning. Af uransalige grunde er juicen skiftet ud med en noget intetsigende saftevand, men ellers er der en maskine, hvor der kan tappes kaffe, varmt vand eller mælk til te eller chokolade.

Nogle af gæsterne er åbenbart på fuld pension, for de kontaktes af tjeneren for at beslutte aftnens måltid - så der kan købes rigtigt ind!

Ulla har fået lov til at bestemme, og det hedder levadavandring fra Funchal til Camera de Lobos.

Den valgte tur er betegnet som let og en god begyndertur, og den starter faktisk i Funchal.
Marianne optræder meget fornuftigt i hendes nye vandrestøvler. Efter at være gået gennem byen ad hovedgaden, forbi *Pra•a da Infante,* hvor Henrik Søfareren sidder indrammet af en spidsbue med fontænen med bronzeskulpturen, der symboliserer jorden og universet foran sig, drejes der mod nord op mod stadion. Skiltning er der

ikke meget af, men efter ca. 1 time når vi starten, hjulpet af en ældre husmoder, som åbenbart har det som fast bierhverv at hjælpe rådvilde turister fra sin dør.
Levadaen er i ganske god stand med brede kanter eller overdækket med fliser. Det er klart hovedkanalen, vi vandrer langs, og vi kan få et godt indtryk af, hvorledes vandingssystemet i øvrigt virker: der er sat små slusebrædder 'vandskodder' i tilslutningskanalerne - en del med hængelås, som igen danner fordelingsmønstre ned gennem bananplantagerne.
Det er ligesom at rejse med tog: man ser bagsiden af det hele, dermed også de mindre pæne sider, hvor tingene er henkastet. Udenfor husene og på altanerne står der masser af potter med planter - og det er generelt over hele øen. Man kan gå og kikke ned på deres pralbønner og store tomater, og der er også tørrede græskar på tagene.

Levadaen er lagt på skråningen, og der er faktisk så stejlt, at man ikke kan se meget op ad skråningerne. En kirke ser vi således blot toppen af tårnet på, selv om den ligger ganske tæt ved stien. I øvrigt er der masser af vand i kanalen, og man går mellem store blomster og kaktus.
Udsigten fejler ikke noget: man kan se ud over hotelkvarterne og bugten, over på de stejle klipper omkring *Camera de Lobos* og ind mod 'Nonnernes dal'.
Der går andre end os, men heldigvis går de fleste samme vej, så det er kun sjældent at man skal finde en måde at passere hinanden på, og da typisk ved at træde over på den anden side af vandrenden.
Et stykke følges vi med en enlig dansker.

Tidligere var der et hektisk liv langs levadaen, men vi så kun en enkelt vaskeplads, som var i brug. Vi mødte også en sukkerørsmand, som gik og huggede sukkerrør, og samlede dem til videre transport.

Selv om cementkanten forekommer smal med sine 40 cm (de overdækkede steder ca. 80) er der plads nok til scootere, trille-

Hvad man spiser
fisk: espada, sværdfisk, tun
kød: bøf i alle afskygninger
fjerkræ
Kæmpe avocado

børe og andre transportmidler. Alligevel ligner Cathrine en liniedanserinde med armene strakt ud for at holde balancen!

Hele turen skulle være på 7-8 km, men vi mister levadaen der, hvor den deler sig ind mod Nonnerene dal (for farligt). Et stort vej- og brobyggeri har ødelagt det videre forløb
Her er ikke meget skiltning, og efter nogen overvejelse beslutter vi os til at tage den almindelige vej, og heldigvis er der ikke så meget trafik.

Camera de Lobos
Vejen til byen.fører forbi et stort, maltlugtende bryggeri, en cementfabrik, hvor skibene kan lægge til på en mole udenfor og endelig et el-værk.

Byen er ikke ret stor (12.000 indbyggere) og ligger højt omkring havnen, som vi først tager bestik af. Vi passerer restaurant Churchill, hvor en plakette på terrassen viser, at den engelske statsmand tilbragte sine malerferier her.
Vores vandring ender oppe på et udsigtsplateau, *Largo da Republica,* hvorfra man kan se over på *Cabo Girão* klippen (som med sine 580 m er højeste havklippe), vandfald og flodudløb.
Her ligger en musiktribune og et par restauranter, og vi spiser frokost og slapper af på den restaurant (*Coral),* hvor det svenske kongepar havde været.

Byen er præget af, at en del ligger på en stejl klippeknold, men ellers er der smalle gader festligt pyntet med grønt og madeira flag med malteserkorset. Vi springer til en forandring kirken over, selv om døren står åben, og går gennem den siestalukkede gade med de lave sydlandske huse.
Vi ser også et par brolæggere, som lægger "kartoffelsten" i fortovet: det foregår siddende med en lille bunke sten og en hammer, og så vælger man sine sten med omhu, inden man slår dem ned med spidsen nedad.

Nede på havnen er der ikke meget aktivitet her først på eftermiddagen. Bådene ligger trukket op på stranden, og nogle fungerer som spilleborde for ivrige kortspillere iført de typiske strikkede trøjer. Hundene vandrer stille rundt mellem de mange træbåde, som af uransagelige grunde har 3 stk køl: en normal og to slingrekøl (?).

Lidt søvnigt virker det, men ved busstoppestedet står der mange mennesker (en del turister), som skal ind til Funchal. Det skal vi også, og der kommer en bus praktisk talt da vi når frem. Der er billettør i bussen som billetterer , mens vi kører ad kystvejen ind til Funchal.

Flemming mener, at nu er vi ved parken. Ingen protesterer - vi skal jo holde sammen på hele kompagniet, så vi står af lidt tidligt i Funchal (ude ved Savoy) og kommer derfor ind helt ude ved containerhavnen. Men det er strålende solskin da vi går ad de smalle, stejle gader med mondæne restauranter op til Niemeiers casino, som vækker rare minder fra Brasilia. Ved siden af ligger et stort, internationalt hotel bygget på søjler, hvor der er lavet souvenirforretninger og en blomsterhandler til turistindkøb. Her kan man se, hvad der forventes turister tager med hjem, og her kan vi notere os, at ud over afskårne blomster kan man også købe løgknolde.

Casinoet ligger lige op ad guvernørens repræsentationslokaler i *Quinta Vigia*, hvor der er gratis adgang til parken. Ulla, Flemming og Marianne tager turen igennem,

mens vi andre fortsætter hen om hjørnet ind i den vestlige del af Catarinaparken. Her er der udstillet en gammel, motoriseret vinpresse (fra industrialismens tid) og et lille damptromle. Ellers er det en smuk og åben park med masser af blomstrende træer og buske, en sø og et enkelt udskænkningssted, hvor der købes is af de slikne.
Inde på den store plæne står 'Sædemanden', og ved nedgangen til havnen ligger Santa Catarina-kapellet fra 1500-tallet med sin overdækkede forgård.
Heroppefra er der også en god udsigt ned over havnen, som dels har molen, hvor krydstogtskibene lægger til, dels containerhavnen, som egentlig er ganske stor. Nede i bassinet starter kajaksejlere - det virker ganske hyggeligt.

På vejen tilbage passerer vi *Casa de Turismo,* som er en permanent salgsudstilling med kunsthåndværk fra Madeira. Ikke mindst er der mange bordopdækninger med fornemt porcelæn og bestik, og det er jo en klar fordel med de mange billige og flotte blomster, som pynter på de broderede duge og servietter. Der er nu også kakler, fletværk, madeira og almindelig souvenir, men det var meget begrænset, hvad der blev købt af det danske hold.

Længere ind mod centrum passerer vi teatret og søsterbygningen, hvor der nu bor en Toyota-forhandler. Dette hus er imidlertid specielt ved at facaden er forsynet med store, blå kakkelmalerier af de forskellige erhverv og også tandhjulsbanen til Monte

***Funchal** er regeringsby og med sine ca 140.000 indbyggere øens største by. Den næststørste er **Machico** med blot ca. 15.000.*

Vejret er nu ganske godt, så swimmingpool'en skal da prøves: John, Solveig, Ulla, Cathrine og Christian får sig et bad, der tager luften fra dem. Christian får rekorden i hovedspring med direkte opstigning af trappen, Ulla den anden ved at se ud som om hun kan lide det kolde vand.
Cathrine måtte klappe og tælle **mange** gange, inden springet gøres. Der har ganske enkelt ikke været solskinstimer nok til at varme vandet op.

Om aftnen har dagens hædersgæst inviteret ud, og det bliver til spisning på Beatles gamle yacht "Vagrant" på fødselarens regning. Der er ikke mange på båden den aften, men vi sidder da i tørvejr og kan høre regnen tromme på lukaffet. Og maden var god, om end ikke noget at skrive hjem om. Tre kokkehuer - måske fire, hvis omgivelserne skal tælle med.

Da vi kom hjem på værelset blev der serveret hjemmelavet irish kaffe – med pulverkaffe og flødepulver!

I sne og sol (Onsdag)

Der er hjemmefra bestilt 2 stk. biler, som skal afleveres ved hotellet kl. 9, så jeg bli'r hjemme om morgnen, mens resten går på markedet for at proviantere.
Der kommer lidt i 9 en mand med papirerne på to stk Renault Clio 1,2. Heldigvis har Ulla ladet sin taske ligge, for der skal bruges to forskellige kørekort og pas for at få papirarbejdet til at gå op.

Det er en ganske rummelig bil, og vi fordeler os med Christian som chauffør i den ene (med Cathrine, Ulla og Solveig) og jeg får fornøjelsen af Flemming og Marianne samt den hostende John. Turen starter ellers godt: allerede ved starten lyser tanksymbolet, og det er ikke bare, fordi manden ikke har lukket benzindækslet: der er ingen benzin, men heldigvis ligger der en tankstation lige der, hvor vi kommer ud på den mere befærdede gade, og her må vi så starte

med at tanke op. Christian følger trop, selv om den bil ikke er kørt helt ned.

Turen skal gå til højsletten i den nordvestlige del af øen. Først skal vi ud forbi Camera de Lobos til havnebyen *Ribeira Brava*, men det er ingen sag, for der er moderne vejbyggeri, hvor vi netop kommer til at køre på den bro, vi nåede til dagen før. Herefter går turen nordpå igennem dalen med de mange terassebrug med vandfald i massevis ud fra bjergsiderne. Ved *Sierre de Agua* kan man virkelig få et godt indtryk af øens herlige natur: småbyer i dalen, floden, fossene, det grønne og vilde, og de stejle bjergsider.

Skyerne ligger lavt, så der er ikke meget at se den første strækning, og da vi når udsigtspunktet *Boca da Encumeada* (1080 m) lige før opstigningen Paul de Serra, skal man holde på hat og briller og være hurtig til at se små udsigtsglimt, når de tunge skyer farer forbi.

Vi har ikke kørt ret langt før den snoede vej kommer op på højsletten, men som der står i bogen: "Men undgå denne tur, hvis skyerne hænger lavt". Vi kommer til at køre i en karavane af udlejningsbiler på den smalle vej - hvor der ligger 30-50 cm sne. Der har åbenbart været en sneplov forbi, for der er ryddet i et spor, og vi er så heldige, at den enkelte modgående bil vi møder er så stor, at han tør køre ud i sneen.
Vi forstår godt, at man opgav at placere en ny lufthavn her!

Det er selvfølgelig lidt skuffende, at denne oplevelse af højsletten fortaber sig i snebyger med meget skiftende sigt: det er som en sort/hvid film med pludselige huller i udsynet, når snefygningen har et ophold. Uanset Ulla flere gange vil vende vognen, fortsætter vi ufortrødent. Af det vi fornemmer, kunne det måske ligne Skotland, og under alle omstændigheder er det et nøgent landskab, vi kører igennem med lav bevoksning og mange sten.

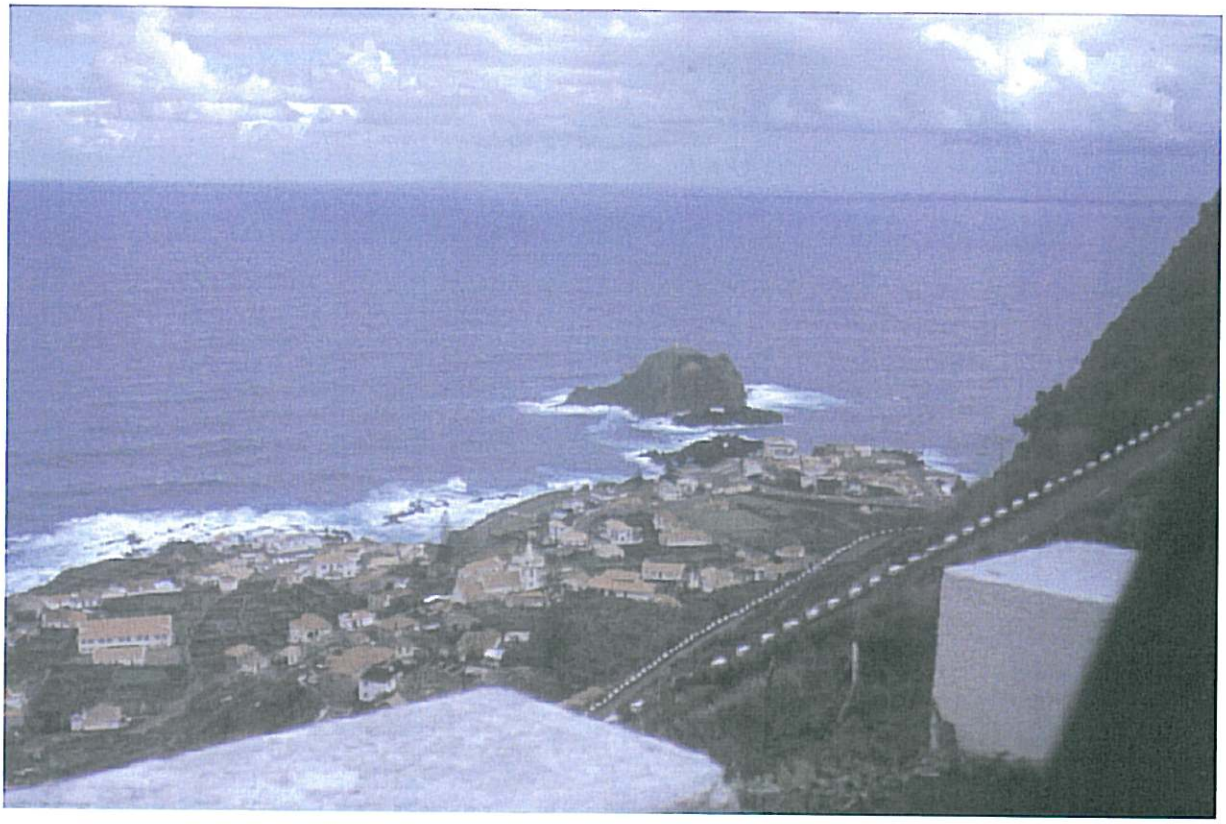

På et tidspunkt lysner det lidt, og vi kan gå ud i stormen og se ned til henholdsvis syd- og nordkysten, og notere os at der er enkelte får, der går og græsser blandt den tornede bevoksning. Der er på turen flere steder noget man kunne tyde som militære installationer på bjergtoppene, og absolut ingen beboelse

Porto de Monitz

Nedstigningen er ret udramatisk, og det klarer op på vejen ned til Porto de Monitz, som er en gammel hvalfangerby - faktisk helt op til 1980, hvor fredningen af hvaler blev gennemført.
Der er en flot udsigt ud over havet, og her ser vi første gang, at de små terrassemarker er beskyttet mod nordenvinden af noget der ved første øjekast ligner hække, men som ved nærmere eftersyn viser sig af være afklippede, tætte grene.

Lige uden for byen ligger en klippeknold, men ellers er det karakteristiske de frådende søer og brændingen op mod lavaklipperne. Der er en utrolig kraft i bølgerne, som rejser sig mange meter op i vejret. Særlig malerisk er de steder, hvor der er dannet grotter, som skiftevis fyldes og tømmes for vand. Man kan gå nede på lavaklipperne, så man kommer ned i niveau med havet, men ellers kan man nyde sceneriet fra molen.
Der er ikke mange mennesker sådan en dag, og vi kan med sindsro fordele vores frokostbord henover adskillige meter molekant. Udbuddet er diverse frugter fra morgnens indkøb: bananer, mangofrugter, ananas, papaya mm.

Godt gennemluftede fortsætter turen nu østpå langs kysten. Vejen er ganske smal, hugget ind som en hylde på de stejle bjergside,og mange steder ført gennem tunneller, så der er stejlt til begge sider.
Da vi møder en ambulance er der heller ingen vej udenom: der må bakkes til et sted, hvor der er mulighed for, at man kan passere hinanden. Men heldigvis er der nu ikke megen trafik.

Der er mange vandfald mere eller mindre dramatiske. Det flotteste er "*Brudesløret*", som ganske simpelt vælter sig ud over en vejtunnel. Nu har det jo ikke støvet i dag, så vi fik ikke det fulde udbytte af de mange automatiske vognvaskerier, der er undervejs, hvor man ganske enkelt kører gennem vandfaldene.

Ved *São Vicente* skal vi dreje fra. Jeg kører bagest, og til min overraskelse fortsætter førerbilen uden at stoppe op i byen. Men vi følger naturligvis trop, om end vi gør et enkelt fotostop for at få et tilbageblik gennem dalen ned mod byen. Vi gør lige et kort holdt da vi atter passerer *Boca da Encumeada* før vi fortsætter samme vej tilbage via Ribeira Brava på sydkysten og hjem.

Vi får plads til bilerne i 2. række, dvs de blokerer for de korrekt parkerede biler, men heldigvis får vi overtalt portieren til at klare parkeringen, når der bliver ledige pladser.
Så er der fri manøvre, og Ulla og jeg går en tur, hvor vi finder 'den gamle bydel', som begynder der, hvor vi forlod restauranten i mandags, dvs i den østlige del af byen. Og her er virkelig miljø. På det tidspunkt ved vi ikke, at det er det område, som er hedder *Largo do Capa Santo* (De hellige legemers plads) og som rummer flere mondæne spisesteder.

På vores vandring gennem byen har vi set en engelsk restaurant, og den prøver vi så. Den ligger ved byparken. Det tager sin tid, inden vi får vores mange forskellige retter, og her prøver vi første gang at skifte vin: den første faldt bestemt ikke i vores smag, men med 8 glas er pinen ikke så stor, og den næste genoprettede tilliden til portugisisk vin.

Nightcap indtages pr. tradition på vores værelse. Og sør'me om ikke vi bliver ringet op fra receptionen før kl. 23, om ikke vi kunne dæmpe os!
Nu var vi sådan set ved at bryde op. Dagene starter jo ved 7-tiden og de mange indtryk (og drikkevarerne) trætter, så vi kan sagtens bruge vores sengetid.

Stråtag og hav (Torsdag)

Vi bor i *Travessa do Rego*-gaden, men faktisk ville det være mere på sin plads at kalde den 'Skolegade', for her kommer alle de unge (gymnasieelever?) vandrende hver morgen og sent hjem henad klokken 17-18. Bøgerne bæres normalt blot i armene og påklædningen er også her ofte meget snævre cowboybukser over de ofte velpolstrede hofter, og der overlades ikke meget til fantasien.

I vores materiale er området ved *Santana* rost som noget meget smukt. Billederne udstråler idyl med meget velbevarede og

farvestrålende specielle hustype, så det må vi se.

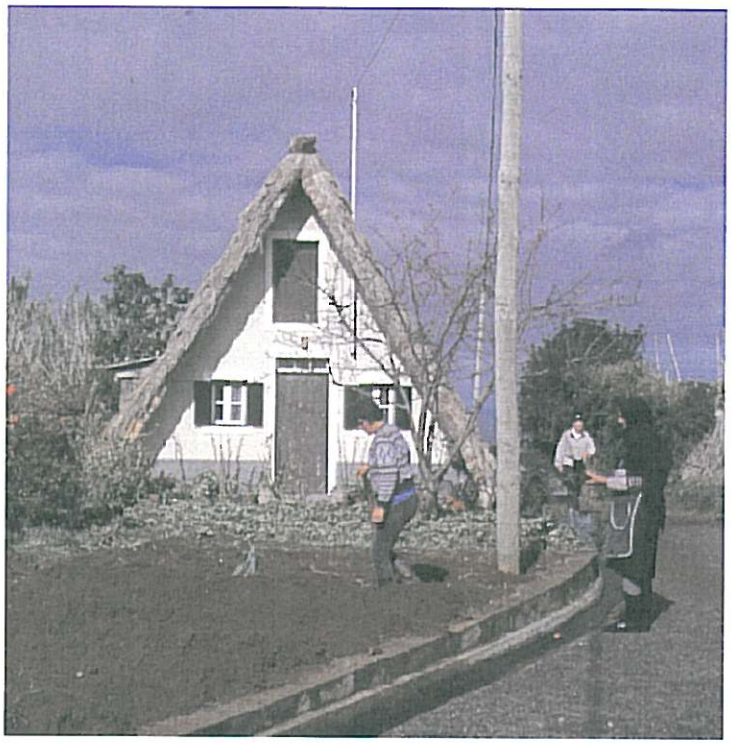

Vejen gå op omkring Monte, altså nordud af Funchal, gennem meget flotte skovarealer og ellers bjergkørsel inde i skoven, som foruden fyr består af laurbær og eucalyptustræer. Vi har ikke kørt så længe før vi som baggrundskulisse har snedækkede bjergtoppe, og et kort øjeblik bliver man henført til Østrig. Men det her er langt stejlere og frodigere, og igen falder vandfaldene alle vegne. Bjergene er Madeiras højeste.

Der er smukke udsigter gennem dalene, den frodige plantevækst, vandfaldene. Alle vegne dyrkes der på terrasser med volde eller hegn
Det bliver til mange fotostop, da vi nærmer os kysten. Her er bl.a. et meget markant klippeparti mod øst, som gør sig rigtig godt.

Vejen er god, stejl og meget snoet, og fiskebilens annoncering gjalder mellem bjergsiderne.
Flere steder er vejarbejdere ude for med håndkraft at fjerne eller beskære den frodige plantevækst, der breder sig ind over asfalten.

Santana

På kortet kan man ikke se *Santana* som en samlet by, men som et samfund med meget spredt bebyggelse. Der er en lille koncentration, som med lidt god vilje kan opfattes som en by, og efter at have kørt forkert af hinanden et par gange (til brandmændenes store undren, da vi passerer dem tredje gang) kommer vi ud af en lille vej - som ender blindt kort før kysten.

Der er få tiggere,og man ser ikke mange børn.

Der er mange hunde, mere eller mindre lusede, der går fredeligt rundt, ligger og sover eller passer deres territorier. Derimod er der næsten ingen katte.

Det er såmænd meget idyllisk: solen skinner, rødhalsen synger, de hvide kala'er står vildt, og en lille purk cykler på en af de få cykler vi så.

Her er en lille samling huse, deriblandt den specielle type, med meget spidst stråtag, der går til jorden. Der er 1. sal, men den må være meget lille. De eksemplarer, der er her, var nu ikke kulørt bemalet, men til gengæld beboet, og der går en kone og bearbejder den utroligt porøse vulkanske jord med sin hakke.

Man kan sige, at oplevelsen ikke svarede til forventningerne: hvor var de meget farvestrålende huse? Vi kører lidt rundt uden at finde noget, og beslutter os for at køre videre. Vi må derfor tage til takke med en et hus, som er placeret foran den lokale turist-

butik. Det er indrettet, så man kan danne sig et indtryk af boligformen.
I øvrigt er turistbutikken af høj kvalitet og der blev bl.a. købt kort og T-shirts
Vejen tilbage giver - som man ved - nogle nye synsindtryk. Bl.a. kan vi nu se fæstningen, som ligger højt over **Faial**, og som vi ikke kunne se under opkørslen.

Vi drejer fra mod

Puerto Cruz

Porto Cruz ligger lige for foden af den store, meget stejle klippe. Og nu går det op for os, at det faktisk er den berømte og markante havklippe *Ørneklippen* (Penia d'Aguia, 590 m).
Vi parkerer ved kirken i det lille samfund og begynder at se os om efter et spisested. Der er en enkelt bar og en restaurant i forbindelse med et hotel/pensionat, men så dyrt skal det heller ikke være

Da vi er ved at opgive, har Christian begivet sig ned i en gyde mod vandet, og her ligger lige det vi har brug for: en snackbar med terrasse og udsigt ud over havet.
De unge beslutter sig for at spare pengene og henter den medbragte proviant, som de indtager på molen - under opsyn (vi kan i hvert fald se hinanden)

På vejen derfra passerer vi **Portela**, som er sidste udsigtpunkt ned over Porto Cruz, og som samtidig er vandskel.

Vi overbeviser hinanden om, at vi godt kan nå at tage til

Carnical

Vejen hertil går bl.a. gennem en meget lang tunnel.
I bogen står der noget om meget idyllisk havneby, og vi har selv en fornemmelse, at

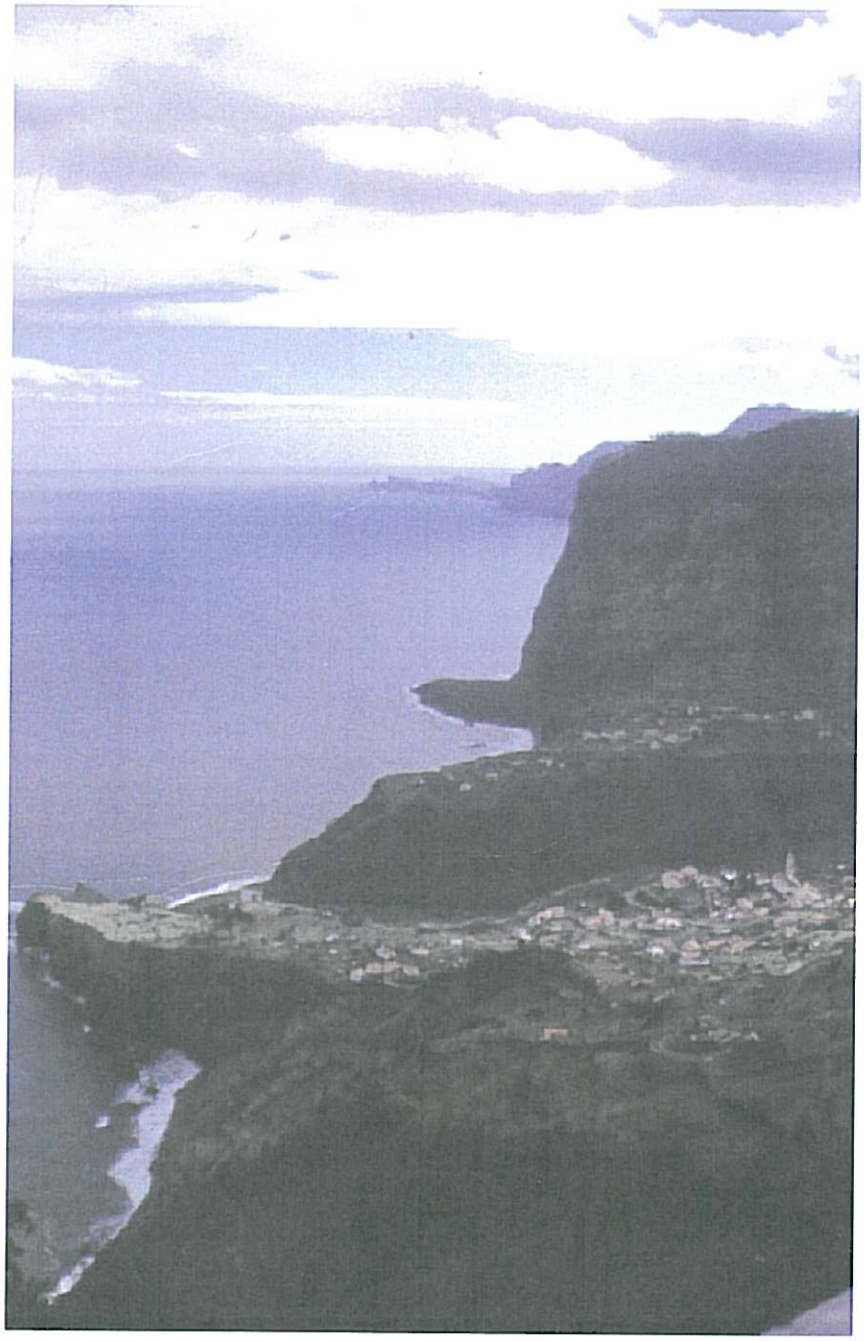

vi nok har været her i 1971. Da vi kan se ned over byen og over til Porto Santo, gør vi holdt, og må undres over, at det ligner en lille industriby.
Overfor vores stop er en stor 'grusgrav', dvs. graven er op ad bjergsiden, hvor gravkøerne langsomt æder sig ind i bjerget. Christian finder også en gravko: med vanligt vid peger han op på en afsats, hvor der ligger en gumlende ko! (det var en 'Axel').
Byen er gammel hvalfangerby, og har et nyt hvalfangermuseum fra 1990, som er nævnt i alle turistbeskrivelser, og såmænd også specielt afmærket på kortet.
Det er nu ikke så stort: 2 store sale, hvor man dels har montrer med kunsthåndværk lavet af hvalfangere med hvalfangermotiver, dels en hvalfangerbåd med udstyr. Der er ophængt en hvalattrap, og eksemplarer er på samme størrelse som hvalfangerbåden: der er ingen tvivl om, at det har været et mandfolkejob med en udviklet fangstteknik, disse mennesker har behersket.
Ellers kører der en video, der viser det barske liv, som fandt sted for ca. 20 år siden..
Mere spændende fandt pigerne, det var, at der bag fiskeauktionshallen var rotter.
Der var åbenbart også kommet en lille ladning fisk ind, som man var i færd med at holde auktion over, og udenfor holdt et par fiskebiler (med højttalere) svarende til dem, vi havde mødt tidligere på dagen.

Bilerne er nye, trafikken let at færdes i. Man mindes Californien, når bilisterne standser for fodgængere blot man ligner en, der vil passere gaden.

Der er meget få cykler om end par mountainbikes og nogle selvpinere som afprøver cykelrytterkræfterne i de stejle bjerge.

*Vejnettet er blevet utroligt udbygget med 2*2 baner, broer og tunneller og over- og underførsler*

Turen hjem gik non-stop uden ophold i *Machico*, som ligger lidt øst for lufthavnen,

og som prøver at gøre Funchal rangen stridig som turistcentrum.
Det nye vejsystem fører en direkte ind i Funchal - og kan man ellers finde ud af ensretning og drejeforbud i tide, så ligger vores hotel faktisk rigtig godt for udfaldsvejene.

Flokken går på solterrassen og i swimmingpool, mens jeg holder skarpt udkik med parkeringsmulighederne, fordi den flinke portier ikke er der i dag, så vi må selv klare paragraferne.
Valget af restaurant overdrages de unge, som vælger et pizzaria. Mens vi står og studerer priser, kommer betjeningen ud - der er lidt ventetid, men vi får et spisekort, så vi kan udnytte tiden, mens de får klaret nogle borde til os.

Vandringen hjem går via rådhuspladsen med dens belyste springvand, hvorfra man kan imponeres af synet af de mange lysende prikker op ad bjergsiderne, og også den karakteristiske illumination af Montekirkens to tårne.

Nonnerne og slædefart (fredag)

Så er det blevet den sidste dag, vi har bil, og den skal bruges til nogle småture. Første mål er

Nonnernes dal

Nu begynder man at have rytmen og indtrykkene: man kører på de stejle, smalle veje ind gennem kløften. Første del af turen er igen op gennem et skovområde med fyr og eucalyptus og ind imellem er der ganske flotte udsigter.

Husene ligger næsten helt ud til de stejle afgrunde - alligevel lagt endnu et par terrasser til dyrkning

Nonnernes kaldes den sværttilgængelige dal, fordi det var hertil nonnerne flygtede da sørøverne kom i 1500-tallet

Der kører enkelte store lastbiler på de smalle veje, og på 'udsatte' steder får den hele hornet, men der køres ellers pænt. Der er autoværn af god kvalitet, så egentlig kommer faren fra oven, hvad en sten i autoværnet kunne dokumentere: det frie fald havde givet en ordentlig bule.

Vi kommer til udsigtspunktet *Eira de Serrado* (1028 m), og det er helt ændret siden sidst. Der er en parkeringsplads med boder, hvor man sælger bl.a. strikkede trøjer, huer, broderier osv. Derfra går en flot flisebelagt sti op til en cementplatform, hvorfra man kan se ned til *Curral das Freiras.*

Der er utrolig langt - og lodret -.ned. Faktisk er det 500 m! Små prikker under os viser sig med zoom at være markarbejdere, så det er nok meget rimeligt, at man beder folk om ikke at smide ting ned heroppefra!

Efter at være opfyldt at det betagende skue fra kraterkanten, beslutter vi os til at køre de næste par kilometer ned i selve byen. Bortset fra at man kan se op på den lodrette ide, hvor vi stod for kort tid siden, er der ikke noget særligt at se her: en vinarbejder binder sin vin op, et par hunde hjælper hinanden med at komme lopperne til livs.

Vi kan med sindsro returnere, og skyder en lille genvej over til

Monte

På vejen oplever vi, hvad der sker, når busserne skal bruge hele kurven for at dreje: den må passeres venstre opad i svinget

Det der gør Monte til noget særligt for turisterne er dels udsigten og så slædeturen.

Vi finder plads til bilerne på parkeringspladsen, den ene ganske vist på en stigning ca 30%.
Herfra kan man så vælge om man vil gå til kirken, til parken eller hen til slædemændene. Det gør vi så - i spredt fægtning.
En mand i folkedragt sidder på en bænk og spiller på sin harmonika, og meningen er så, at man kan blive fotograferet sammen med ham iført den typiske madeirahue med den lille "antenne"top. Marianne bliver offeret - og husker både at betale og aflevere huen - med en lille forsinkelse.

Kirken ligger højt for enden af en bred trappe. Selve kirken er helt traditionel med sine to tårne, og med bemalet træloft.

En anden seværdighed er *Monte Palace*-parken, som er indrettet, der hvor der i fordums tid var et luksushotel med en stor have på 7 hektar. Det hele er nu ejet af en portugisisk millionær, som har udstyret parken med flere specialiteter.
Parken ligger på en meget skrånende grund som giver rige muligheder for at skabe afveksling. Der er udover en sø med springvand, svaner og kunstigt skib, et område med en hel væg af farvestrålende kakler som gengiver portugisernes bedrifter i Østen.
Der er et ret stort, japansk haveanlæg, og langs stierne er der store billeder af de typiske blå portugisiske kakler.
Så er der naturligvis alle planterne, og selv om der er mange blomster, er det helt tydeligt, at det ikke er højsæsonen.
Oppe ved hovedbygningen er der montrer i karnapper hugget ud i klippen med udstilling af gammelt, fornemt porcelæn, og der er opstillet adskillige moderne bronzeskulpturer - små som store. Jo, det er da ret flot.

Vi indtager vores frokost på parkeringspladsens bænke, inden vi skal på slædefart. Ja, Ulla og jeg afstår - det har vi prøvet, og det koster også et pænt beløb. Flemming køber sig en ulden hue med ørevarmere, som næsten alle går med ude på landet. Klædelig? I hvert fald varm.

Stigningerne på Madeira er formidable, både ude i landskabet, hvor der må anvendes 2. gear, men også i byen

Vores problemer med, hvordan vi skal finde hinanden igen løses af sig selv, da det går op for os, at der ikke er noget der forhindrer almindelig trafik på vejen. Det gør

jo tingene lidt lettere.
Ulla og jeg henter bilerne, kører hen over den gamle jernbanebro, og ned i venteposition, der hvor vi ved, man vil passere, og det sker næsten før, vi ved af det. Slædeturen foregår som altid med de kurveflettede slæder, trukket af hvidklædte mænd med stråhat og store støvler. De glatte sten er nu dækket af et lag asfalt, så det er ikke helt det samme, men det går nu alligevel kvikt, og da turen slutter er deltagerne enige om, at det var pengene værd - og så kan det jo ikke være bedre.
Faktisk kører man der, hvor der i sin tid var dampdrevet tandhjulsbane
Til forskel fra sidst var der ingen børn, der tigger af turisterne ved at give dem mimoser.

Herfra vil vi køre direkte til *Camacha*. Det skulle være muligt ifølge kortet. Men er vi kommet ud ad den rigtige vej? Det er ganske afgørende, da man jo er afhængig af de dybe kløfter, som man ikke bare kan krydse.
Vi spørger et par damer undervejs. Måske hørte vi ikke helt efter, hvad de sagde, for da vi har kørt et stykke, kommer vi i svar tvivl, men heldigvis holder der en taxa, som vi kan spørge.

Man kan tydeligt se, at vi er på galt spor. 'Følg mig', siger han, og så kører han foran os i rimelig hast ad små smutveje, men ned mod Funchal.
Det får Ulla og Co til at stille spørgsmålstegn ved vores disposition, da vi holder ved et kryds. Det opfatter han, får bekræftet at vi skal til *Camacha* - jamen så fortsætter vi. Vi kommer ned gennem yderkanten af Funchal og ud igen - og han tager afsked med os, da skiltene begynder at vise til *Camacha*

Camacha

Camacha vækker ikke stor gensynsglæde. Vi får parkeret ved kirken, som viser sig at ligge ved udfaldsvejen. Vi går et lille stykke, for at se, om vi kan se nogle af de stynede pilebusk-områder, som giver materialet til deres kurvefletning, men de ligger åbenbart ikke lige her.

Supermarkedet har åbent længe hver dag - også om søndagen. Det er i øvrigt det supermarked med de bredeste gange, vi har set.
Der er en vægt ved kassedamen, så varer bliver vejet og prissat der.

Vi går så tilbage for at find kurvefletteriet. Ulla mener at kunne genkende en 'ragelsesbutik', men ellers er også dette et ganske lille samfund. Der er en hævet estrade som ellers bliver brugt til f.eks. opvisning af folkedansere, en skole, hvor børnene stadig leger i deres lysegrønne skoleuniformer og så kurvefletfabrikken.
Da vi ha beundret udsigten ud gennem dalen og over havet, går vi ind i kurvefletfabrikken, som ligger i en grim toetages betonbygning.

Her er tusindvis af kurveflet: møbler, svaner, tasker, bakker, kurve. Alt kan åbenbart omsættes til kurveflet. Det er stablet fra gulv til loft på hylder, og man kan selv gå i de relativt smalle gange og vælge og vrage.
I kælderen sidder der arbejdere og fletter stole, svaner og deler pilevidjerne i en særlig høvl. Det er helt rart at se, at det er håndarbejde - og næppe omfattet af akkord.

Uanset mængden af kurve i alle størrelser, lykkes det ikke at finde en lille kurv til brød, som Ulla har tænkt sig. I stedet får jeg kik på en bakke, som i hvert fald er mere stabil end den plasticbakke, vi ellers bruger. Der var også ophængskurve til blomster, som blev købt til Lis.

Herefter går det hjemad, og nu har vi fået styr på den kvikke tilkørsel til hotellet...

Om aftnen går turen til den gamle by del, hvor 'Romana' på demokratisk vis vælges som spisested.

Byseværdigheder (lørdag)

Nu har vi ingen bil mere, så vi må klare os med apostlenes heste. De unge har passeret byens vinmuseum, som de foreslår, at vi bør se. Det åbner kl. 9, så det er jo meget passende.

Jeg har ikke rigtig været på markedet endnu, så Ulla og jeg tager en morgenrunde. Det er stadig utroligt fascinerende. Det syder af liv på alle tre etager, som er opdelt med fiskemarkedet i 'kælderplan', grønt og blomster både i grundplan og på altanerne på 1. sal. Slagterne ligger også i stueplan, men de har faktisk også facade ud mod gaden.

Mange steder er gadebelægningen stadig af basaltbrosten, men ofte også dækket af asfalt.
De gamle brosten er lagt skråt i vinkler fra midten af gaden for at sikre god afvanding når det regner - og det gør det

Desværre viser det sig, at i dag er vinmuseet lukket. Det er selvfølgelig ærgerligt, men heldigvis er det ikke nogen omvej, da det ligger på den direkte vej til centrum.
Vi passerer rådhuset, hvor der angiveligt skulle være et bymuseum - men manden peger mod vest og giver udtryk for at det er helt i den anden ende af byen.
Kirkemuseet er også lukket, så vi må nøjes med at nyde den smukke plads foran justitspalæet med den nydelige fliselægning, springvandet og obelisken.
Turen går ned ad gågaden med motiverne af øens erhverv, og vi får købt et kort, så vi har vores eget.

Næste faste punkt er madeira-bodegaen, som har rundvisning kl. 11 så der er tid til at gå et smut ind i katedralen.
Den er med et ret specielt træloft i cedertræ med indlagt elfenben i maurisk stil, hvilket ikke er helt nemt at se i halvmørket.
Bygningen selv er med ét tårn, og ser helt ordinært ud, men på bagsiden er der bygget i den specielle manuelsk stil med snoede spir, gesimser og opsatser.

Der kan stort set tales engelsk alle vegne, og der er såmænd også dem, der kan både svensk og dansk på restauranterne

Der er masser af tid, så vi prøver at finde de andre museer. Vi finder også bymuseet, som de kalder akvariemuseet, men det er ikke åbent endnu. Længere oppe ad den smalle, stejle gade finder Christian Cruz-museet, men på det tidspunkt har resten af holdet opgivet opstigningen, fordi det var usikkert, hvad det ville føre til, så det er kun Christian, Ulla og mig der går en tur gennem den historiske park, hvor der bl.a. er opstillet dør- og vinduespartier, gravsten mm.. Der er også en lille afdeling med orchideer.
Oppe mellem træerne kan vi se hen på bastionen *Fortaleza do Pico*, som ligger 111 m over havet - så vi er kommet ret højt op på de få hunderede meter.

Husene er i typisk portugisisk eller sydlandsk stil høje smalle døre og Husene virker tillukkede med deres malede skodder

Mange huse er forfaldne, også nogle der kunne have været smukke, men som muligvis for lov til at forfalde i tillid til at hotelkæderne vil opkøbe jorden

I mellemtiden er det blevet bodega tid, så efter at der indtages is i byparken (Jardin municipal) melder vi os til rundvisning i *Sao Fransico*-bodegaen, som ligger i et gammelt kloster.

Her overtager en hurtigttalende guide scenen og fører os gennem fabrikationsprocessen og dens historie med gamle druepresser, fad-byggeri, lagring, museum med mange interessante effekter (bl.a. 'mønter' som vinbønderne fik og senere kunne veksle til rigtige penge).
Besøget afsluttes med smagning af et par forskellige typer, og Christian og Cathrine lokker os senere ind i vintageafdelingen for at smage madeira fra deres fødselsår. Der blev også købt en flaske til Cathrines far.

Der vaskes flittigt - og vasketøjet hænges ud til tørre alle vegne: ud af vinduer, på gadeskilte, altaner, ydersiden af utilgængelige mure

Vandringen passerer statuen af Zarco, som fandt øen, og det gamle fort (Fortaleza de São Loren•o), som åbenbart stadig fungerer som garnison. Men fordums indtryk af militær alle vegne er borte.

Vi spiser frokost i den gamle bydel der hvor de har en skulptur lavet af tandhjul fra den nu nedlagte tandhjulssbane. Betjeningen blev forestået af en hårdtpumpet dame, som havde visse vanskeligheder med at forstå, at de små cola'er er så små, at man ligeså godt kan bestille 2 med det samme.
Efter frokosten splitter vi op. John og jeg vil følge op på museerne, Ulla og Solveig vil helst gå i det gode vejr. Og de unge har også behov for at være på egen boldgade.

Bymuseet er nu åbent. Det er et gammeldags montremuseum uden information eller vejledning
Der er dels en afdeling med fisk i små akvarier dels en etage med udstoppede dyr. Det er virkelig begrænset, hvad der findes af vilde pattedyr, hvorimod der er en del fugle og rigtig mange fisk.

Der viser sig at være gratis adgang til ikke blot parken ved *Quinta das Cruzes* men også til bygningen. Den rummer mange ganske smukke antikke møbler, gals, porcelæn og gobeliner, og i kælderplan en nydelig samling sølvarbejder

Aftalen er, at vi skal støde til Ulla og Solveig i Catarina-parken, men det bliver noget senere end estimeret, så vi er ikke i kridthuset, da vi dukker op. Aftalen var nok heller ikke helt gennemtænkt, da den aftalte tid dårligt strakte til selve vandringen

Ulla og jeg vil gerne prøve at gå vejen ud til lidoen for at gense turen. Vi opdager for sent, at vi ikke har John og Solveig med, og da vi har ventet i nogen tid med forgæves spejden, fortsætter vi . (Senere fik vi at vide, at John skulle et privat ærinde)

Vi tager vandretur ud til lidoen, hvor der kun er ruiner af det fordoms badeanlæg og ellers det ene store hotel ved siden af det andet med typiske turist forretninger og snackbarer.

Til det mere spændende hørte, at der pludselig over vejen kom indtil flere skydivers´/hanggliders, og da det er en ret befærdet vej og hotellerne høje, bar det ret imponerende at se dem smyge sig imellem og over vejen ned til en tomt, som vi først opdagede senere.

Middagen blev indtaget udendørs hos ´grækeren´, spid med alt, inkl. fadomusik

(heldigvis indendørs) og en ret nærgående (fuld) bøsse.

De tre parker (Søndag)

Botanisk have

Vi har fundet ud af, hvordan vi med bus skal komme til den botaniske have. Egentlig havde vi talt om at gå de ca 4 km, men vi passerede området på vejen til Camacha, og der er tale om ret store stigninger.
Portieren ryster på hovedet, da vi søger at få bekræftet vores konklusion, og mener at det vil være næsten ligeså billigt at tage to taxi.
En kort diskussion - og der bestilles to biler, og i løbet af 0,5 er vi fremme og bliver sat af ved porten til den botaniske have.
Det er en park på 35.000 m^2 og igen har man den flotte effekt af, at området skråner så meget, at man kan se ned over terrasserne, og dermed få en fornemmelse af størrelsen.

I hovedbygningen er der et lille museum hvor det lugter af udstoppede dyr, insekter og spritpræparater. Desuden er der en del fossiler, ja det er næsten bedre end det officielle naturhistoriske museum i forbindelse med bymuseet.

Her er områder med kaktus, sukkulenter, nytteplanter og naturligvis Madeiras rige botanik, herunder naturligvis orchideer.
Planterne er større, højere og flottere (selv om det ikke er så flot som kaktushaven i Hutchinson Gardens)
Spændende blomster, omend det ikke er højsæson for blomstringen.

Lidt længere ned ad vejen ligger

papegøjeparken

Det er en kombination af botanisk have og fuglepark. Påfuglene - både hvide og blå - går frit omkring, mens papegøjerne er i rene og velholdte bure. Og her kan alle være med: der er tekster på flere sprog, såmænd også på svensk!

Vi bruger da en times tid på at se de mange fugle, og Ulla jagter den hvide påfugl, som pludselig rejser fjerpragten. Fotograferingen

generes dog af en dreng, hvis tilstedeværelse forstyrrer fuglens aktivitet.

Efter endnu et stykke vej ned ad den stejle vej, hvor vi hele tiden har udsigten ud over Funchal, dukker skiltene op til

Orchidéparken

Den ligger ret uanseligt i en spartansk villa. Ved indgangen er der opstillet et langt bord, hvor man kan købe orchideer 'i svøb', dvs i glas.
Stedet er kendt for sin formering af orchideer, og det sker meget professionelt. Gennem vinduerne kan vi iagttage den hvidkitlede person, som i et sterilt rum med pincet og i ultraviolet lys flytter de små spirer ind i glas med vækstmateriale.

Rundgangen går gennem drivhuse, hvor kasserne står som i en dansk planteskole, og derfra til det egentlige, meget flotte udvalg af flere tusind arter i alle regnbuens farver, alle størrelser fra mandshøje til dem vi kender, med blomster på fra lillefingerstørrelse til 6-7 cm. De gror i potter eller på træ - jo det er helt klart besøget værd.
Der bliver både købt orchideer til at importere til de danske vindueskarme - med forventning om at se blomster om 4-7 år (!) og frø til den prægtige *estrelizia*-blomst

Nedturen går gennem villakvarter, hvor vejen går stejlt ned mod byen - og stikvejene naturligvis ligger vandret.
Næsten hjemme begynder det atter at småregne, og vi finder ly helt ned i den gamle bydel i en snackbar, hvor vi får et fortræffeligt måltid til 'ingen penge'.

Gråvejret fortsætter og selskabet splittes op, idet 'de gamle' ikke gider sidde på hotellet, men hellere vil udforske lidt mere. Det bliver en tur østud af byen, som egentlig ikke bibringer flere nyheder, men en konstatering af at busnettet er ret tæt, og at de dybe kløfter umuliggør kvikke løsninger med at komme på tværs. Der skal vandres ret langt, for at man får rundet en pynt eller finder en vej, som giver den forløsende genvej.

Den sidste aften skal virkelig fejres med et festmåltid, og vi har flere gange set på spisekortet hos en restaurant, der har specialiseret sig i flamberet mad

Alle får noget flamberet: bøf, fisk, bøf stroganof og vagtler - selv irish coffee bringes til at brænde, og oplevelsen markeres ved at lyset slukkes.

Afgang fra varmen (Mandag)

Vi står op til en utrolig smuk morgen med klar blå himmel
Det er sidste chance for at få købt blomster med hjem, så der er afgang til markedet tidligt.
Jeg pakker kufferter, og det kommer faktisk til at passe meget fint, så der bliver planmæssig afgang.

De grønne og sorte taxi er erstattes af gule mercedes, men det er også den største biltype man ser. Ellers er det små renault, corsa og VW.

Kufferterne skal afleveres i receptionen, fordi de skal køres separat med lastvogn.
Bussen kommer præcist, og turen går direkte og uden problemer til lufthavnen. Udover de almindelige instruktioner om afrejseforhold, nævnes en passant at madeira er vin, og ikke hedvin. Det havde jeg ikke spekuleret på, men jeg havde da godt set, at procenten kun er 17. Nå, men det kan jo så suppleres i lufthavnen

Lufthavnen er ikke længere en enkelt barak, men en toetages bygning med ankomst og afgangssal, udsigtsterrasse osv. Vi bliver

sat af bussen, og venter på kuffertbilen. Den kommer noget senere, men der er rart i solen.
Der er god tid, til vi skal af sted, så bortset fra en runde i den lille tax-free shop, som afslørede et meget beskedent udvalg - og slet ingen madeira, så bruger vi de sidste penge på at forsøde tilværelsen i den stoppede restaurant
Vi kommer af sted nogenlunde til tiden og får den lovede mellemlanding på Porto Santos, hvor vi kan se de badestrande, som Madeira savner, men ellers et noget trøstesløst at se den forblæse ø, hvor man har sikret sig med stengærder om de små marklodder.

Modtagelseskomiteen er Bente og Birger, som i to biler henter den Rishøjske familie, mens Lasse, Eva og Martin sørger for John og Solveig.